

ÚČEL V EU

- **Nebránit volnému pohybu** zboží nebo databázových služeb a služeb on-line v rámci EU

**sladění práva duševního vlastnictví
směrnicí**

13

Z DĚJIN

- **Svět**
[1994] [Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví]
- **1996** **příprava Úmluvy o duševním vlastnictví ve vztahu k databázím**
[1996] [Smlouva WIPO o právu autorském]
- **ES**
1996 **směrnice o právní ochraně databází**
- **Československo**
[1990] [Dohoda o obchodních vztazích mezi vládou Čs. fed. rep. a vládou USA]
- **Česko**
2000 **autorský zákon**

14

SOUBOR ÚDAJŮ: SEBRANÉ A ZAŘAZENÉ PRVKY

- **Jednotlivé prvky** (údaje, data), na sobě nezávislé:

 1. **autorská díla**, např. *fotografická*
 2. **osobní údaje**, např. *jméno a adresa*
 3. **jiné prvky**, např. *jiné předměty práv duševního vlastnictví, předměty práva osobnostního, oděvy, sbírkové předměty nebo úřední prvky, např. předpisy, judikáty, veřejné listiny aj.*

15

ZÁSADY

1. ochrana **databázovosti** (*databaseness*)
= ochrana DTB jako takové
 ✗ ochrana **jednotlivých** sebraných **prvků**
 např. *osobních údajů*
2. ochrana **hospodářské investice** (vkladu)
3. **neformálnost vzniku** práva
4. **neformálnost trvání** ochrany
5. **dočasnost** ochrany
6. **nevyločení souběhu** ochrany
např. *s právem proti nekalé soutěži, s právem autorským, právem obchodního tajemství*

16

INVESTICE

- **Právní doktrína, mezinárodní smlouvy, judikatura**
doktrinárně:
= alespoň potencionální **majetková hodnota**, která má přímý nebo nepřímý **hospodářský přínos s nadějí na budoucí výnosy**, a to **bez ohledu** na její **právní povahu** a na to, zda je **způsobilým předmětem soukromoprávního obratu**

17

MEZINÁRODNĚPRÁVNÍ OCHRANA INVESTIC

- **Dvoustranné mezistátní smlouvy o ochraně investic**
např. *Dohoda mezi USA a ČSFR a vzájemné podpoře a ochraně investic (1991)* (č. 187/93 Sb.)
vč. **duševního vlastnictví**
- **Úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států (1965)** (č. 420/92 Sb.)
 - správce úmluvy *Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj*
 - *Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic*
- **MF**: český správní úřad pro ochranu zahraničních investic

18

ZDROJE PRÁVNÍCH NOREM

- **EU**
- 2. směrnice EP a Rady 96/9/ES z 11. 3. 1996 o právní ochraně databází (Úř. věst. č. L 077. 27. 3. 1996, s. 20)
- **České vnitrostátní**
- 1. čl. 11/1-4 LZPS
- 2. z. č. 121/00 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

19

VĚCNÁ PŮSOBNOST ZÁKONA

- **České DTB**
- ✓ pořizovatel s bydlištěm nebo sídlem v Česku
- **Zahraniční (cizí) DTB** na území Česka dle:
 1. **zaručené vzájemnosti**, podpůrně dle
 2. **prvního zveřejnění** cizí DTB v Česku
- ✗ ochrana zahraniční investice dle dvoustranných mezinárodních smluv o ochraně investic
- ✗ ochrana práva pokojně užívat majetek dle čl. 1 *Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod* (1952) (č. 209/92 Sb.)

20

DVOJÍ SOUKROMÉ PRÁVO K DATABÁZÍM V EU

1. Zvláštní právo databázové

povahově **samostatné** ochranné právo

§ 88 - 94 a. z.
dále přiměřeně taxativně
ust. práva autorského pro
pořizovatele

2. Autorské právo databázové ©

nedílná **součást** práva autorského k databázovému autorskému dílu

§ 2/2, 5 a. z.

21

⇐ CO JE JAK CHRÁNĚNO?

1. ochrana **obsahu** DTB zvláštním **právem databázovým** *sui generis*
✗
2. ochrana **struktury** jedinečně nebo původně vytvořeného databázového **souborného díla** co do:
 - i. **způsobu výběru** prvků
 - ii. **uspořádání obsahu** výtvaru**právem autorským**
✗ pouhé spojení děl
✗
3. ochrana **jednotlivých prvků** zařazených do DTB, *např.* právem osobnostním, právem autorským aj.

23

2. ČÁST

PODMĚT A PŘEDMĚT

24

PODMĚT

- **Požizovatel** databáze = původní vlastník DTB
 1. člověk
 2. právnická osoba, která
 - i. na svou **odpovědnost** (o své vůli, iniciativě a na své nebezpečí) pořídila DTB
 - ii. k jejímuž **podnětu**, *např. na objednávku i tzv. na klíč*, tak zhotovil jiný, *viz hospodářský investor*
srv. též filmový producent 🎬 🎧

25

KDO NENÍ PŮVODNÍM VLASTNÍKEM?

- ✗ **subdodavatel**
- ✗ **odvozený vlastník DTB**, *viz právní nástupce, např. kupec, dědic*
- ✗ **odvozený licencionář**

26

PŘEDMĚT

- **Účelová legální definice** § 88/1 a. z.
= **soubor** (funkčně **nezávislých** (samostatných)
 1. **autorských děl**, *např. fotografických, slovesných*
 2. **jiných prvků**, *např. osobních, inventárních či archivních údajů, oděvů, starožitností*
 4. **systematicky** (logicky, věcně), *např. abecedně, vzestupně nebo sestupně*, nebo **metodicky** (cíleně) uspořádaných a **jednotlivě** přístupných
 - i. elektronicky, *např. v telekomunikační síti*
 - ii. jinými prostředky, *např. listinně, věcně*,
bez ohledu na formu vyjádření

27

a bez ohledu
na **veřejnoprávní** nebo **jiné soukromoprávní režimy**, *např. ochrany osobnosti, osobních údajů, archivnictví, sbírek muzejní povahy, veřejných seznamů (rejstříků) a sbírek jejich listin, Sbírky rozhodnutí a stanovisek aj.*

28

LEGÁLNÍ POJMOVÉ ZNAKY

1. nehmotný **výsledek investiční činnosti** (vkladu)
2. výsledek **investice** do pořízení, ověření nebo předvedení **uspořádaného obsahu** bez ohledu na druh metody nebo vyhledávacího systému
3. kvalitativní nebo kvantitativní **podstatnost** investice (financí, času, práce, energie)
4. **nezávislost** uspořádaných **prvků** (oddělitelnost bez dotčení obsahu) a jejich **jednotlivá přístupnost** v systému

29

- **zvláštní soukromé právo k databázi**
 1. kvalitativně, *viz vyčíslitelné prostředky*
 2. kvantitativně, *viz duševní úsilí***podstatná** investice (vklad) do
 - i. **pořízení**, *tzn. do vyhledání již existujících prvků, jejich shromáždění a uspořádání*
 - ii. **ověření**, *např. do aktualizace, prověření správnosti nebo spolehlivosti údajů*
 - iii. **předvedení**, *např. zkušebního,*
obsahu DTB bez ohledu na právo autorské

30

PODSTATNÁ INVESTICE

- *Substantial investment*
do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu DTB **jako takové**
- × investice do **jednotlivého** zařazeného prvku
např. do vytvoření jednotlivé fotografie nebo napsání slovníkového hesla, do získání adresy, sebrání výzkumných údajů, koupě obrazu nebo do výměny sbírkového předmětu

31

- **Podstatnost** investice (vkladu)

32

PŘÍKLAD 1: SEZNAM ZÁKAZNÍKŮ

Elektronický **soubor** údajů o zákaznících, abecedně **uspořádaný** dle druhů koupeného zboží,
s **přístupem** ke každému **jednotlivému** údaji, vzniklý **podstatnou investicí** obchodníka do pořízení seznamu, spočívající ve zhotovení a zprovoznění informačního systému třetí osobou na jeho objednávku.

33

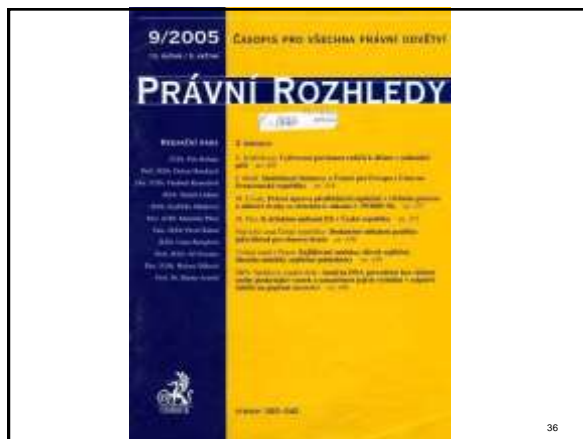
PŘÍKLAD 2: DOKUMENTACE NOVÉHO ZPŮSOBU LÉČBY ©

Původní vědecký listinný a elektronický **soubor** vědecky popsaných
a **uspořádaných** výsledků víceleté výzkumné činnosti s cílem vyřešit grantový projekt nového způsobu léčby viru H_6PN ,
spolufinancovaný z veřejných prostředků na základě veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji, s **přístupem** ke každému **jednotlivému** údaji, vzniklý **podstatnou investicí** do jeho **pořízení** a průběžného **ověřování** příjemcem podpory.³⁴

PŘÍKLAD 3: SBÍRKA POEZIE 📖 ©

Jedinečný **soubor literárních děl** s názvem „*Vítr v dolině,*“
vytvořený uspořadatelovým **literárním výběrem** a **uspořádáním** drobných **básní** různých českých básníků
s **přístupem** ke každé z básní **jednotlivě**, vzniklý **podstatnou investicí** nakladatele do **pořízení** sbírky a určený k prodeji v knižní podobě ve vazbě v imitaci kůže.

35

36

PŘÍKLAD 4: BIBLE

Autorskoprávně volný jedinečný **soubor** autorskoprávně volných **literárních děl** různých autorů,
vytvořený vybráním a uspořádáním anonymními spoluuspořadatelů,
s kvalitativně a kvantitativně **podstatným vkladem pořizovatele**,
mající obecný i náboženský význam a určený k poučení o životě,

veřejnosti **zpřístupňovaný** zejména knižně, elektronicky nebo přednesem, cele i po částech, ⇨

37

s **přístupem** ke každému **jednotlivému** zařazenému dílu,
a to v překladech anonymních nebo známých překladatelů, které jsou autorskoprávně volnými literárními díly,
anebo literárními díly, k nimž trvají majetková autorská práva překladatelů, avšak **zvláštním právem pořizovatele databáze nechráněný soubor z důvodu zhotovení dříve než před rokem 1995**

38

39

DRUHY DATABÁZÍ

- **Tvůrčí (autorské)**
 - = **vždy** předmět **práva databázového**
 - = předmět **práva autorského**
 - = **autorské dílo souborné ©**
- **Běžné**
 - = předmět **pouze práva databázového**

40

1. **umělecké** vč. literárních
např. výstavy, antologie, sebrané spisy, koláže, slovníky, katalogy, encyklopedie vč. tezurů a rejstříkových systémů aj.

2. **vědecké**
např. sebrané a uspořádané sociologické údaje

41

- **Elektronické**, *např. elektronická kartotéka pacientů*
 - **zákaz rozmnožování i pro osobní potřebu**, *srv. též u počítačových programů*
- **Listinné** aj. hmotné, *např. lístkovnice*

42

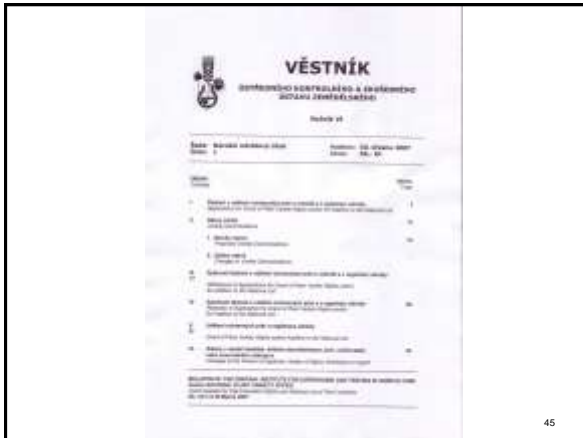

- **Soukromoprávní**
např. rejstřík předmětů ochrany, k nimž kolektivní správce spravuje práva, seznam členů spolku apod.
veřejně přístupné ✕ nepřístupné
- **Veřejnoprávní (úřední)**
např. matrika a její knihy narození, manželství a úmrtí, obchodní rejstřík a jeho sbírka listin, seznam advokátů, Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, Sbírka zákonů aj.
veřejně přístupné ✕ za určitých předpokladů, *např. při prokázání právního zájmu*

43

44

45

46

47

⇐ UMĚLECKÉ NEBO VĚDECKÉ DATABÁZE ©

- **Výtvor** (autorské dílo souborné)
 1. **jedinečný**
 2. **pouze původní** (vlastní duševní výtvor autora), *srv. též u počítačových programů a fotografií*
- **Např.** telefonní seznam „Zlaté stránky“ ©
- **Uspořadatel** (editor) autorem souborného díla

48

- **Zaměstnanecké** ©
 - ✓ skutečné
- **Objednávkové** ©
 - ✓ smyšlené (fiktivní) zaměstnanecké

„něco se zákonem považuje za něco, čím ve skutečnosti není“ ← **zákonná smyšlenka** (fikce)

49

VEŘEJNOPRÁVNÍ ZÁKLADNÍ REGISTRY

- **Majetek ČR:**
základní registry
a informační systém základních registrů
- **Správce základního registru**
vykonavatelem zvláštního práva pořizovatele DTB

z. č. 111/09 Sb., o zákl. registr.

50

51

ÚPRAVA OBSAHU

- **Podstatný vklad do obsahu**
 1. kvalitativní, *např. odbornostní, personální*
 2. kvantitativní (množstevní), *např. časový, finanční, vklad duševní energie*
= **úprava obsahu DTB:**
 - i. doplnění
 - ii. zkrácení aj. úprava
- **nový běh trvání 15 leté zákonné ochranné doby** k takto **zhodnocené vyplynuvší DTB**
např. k nové verzi 2.3 elektronické kartotéky

52

Z JUDIKATURY

- **SD ES** v Lucemburku ve 4 věcech (2004)
(pramen cit. v závěru)

Vklad spojený s pořízením obsahu databáze je nutno chápat jako označení prostředků vynaložených

na vyhledání existujících prvků a jejich shromáždění

v databázi. Nezahrnuje prostředky použité na vytvoření

prvků tvořících obsah databáze

53

Pokud pořizovatel sám zpřístupní obsah databáze veřejnosti, zvláštní právo ochrany databází mu nedovoluje bránit třetím osobám ve vyhledávání jednotlivých údajů.

Tato okolnost však nemá vliv na právo pořizovatele zakázat vytěžování nebo zužitkování celé databáze nebo podstatné části jejího obsahu.

54

3. ČÁST

SUBJEKTIVNÍ DATABÁZOVÉ PRÁVO

55

POVAHA PRÁVA

- **Zvláštní právo pořizovatele DTB**, *sui generis*
 - × právo autorské a práva související
- **Absolutní nehmotné majetkové soukromé právo**
ex lege a erga omnes
 - × ne osobní právo
- **Ochranné právo dočasné** ⌘

56

- **Disponibilní** (zcižitelné) vč. děditelnosti
- ① × právo autorské k uměleckým nebo vědeckým DTB
(autorským dílům souborným)
- **Investiční** (hospodářské) **právo** duševního vlastnictví
 - × **tvůrčí práva** duševního vlastnictví
např. právo autorské nebo výkonných umělců

57

VZNIK PRÁVA

- **Neformální vznik práva**
právo tvorná skutečnost = **pořízení DTB**
podstatnou investicí
s **právním důsledkem**
vzniku zvláštního subjektivního práva k DTB
a civilního statusu pořizovatele DTB

58

TRVÁNÍ PRÁVA ⌚

- **Trvání po dobu určitou 15 let** od
 1. pořízení (vzniku) DTB
 2. zpřístupnění obsahu DTB v době 15 let od pořízení,
a to se vždy **novým během** trvání ochranné doby po **každém podstatném vkladu** do DTB pro vplynuvší DTB

59

OBSAH DATABÁZOVÉHO PRÁVA

1. **majetkové právo vytěžovat obsah DTB**
= **právo přepisu obsahu DTB** na jiný podklad, *např. z pevného disku počítače na disk CD-ROM*
2. **majetkové právo zužitkovat obsah DTB**
zpřístupněním veřejnosti **taxativně:** ⇨

60

- i. **rozšiřováním** rozmnoženin DTB
- ii. **pronájemem** DTB
- iii. **spojením on-line** aj. způsobem přenosu obsahu DTB

61

VÝKON PRÁVA

- **Zákaz zneužití práva**
- **Zákaz zneužití dominantního postavení** pořizovatele DTB nebo uspořadatele umělecké nebo vědecké DTB

§ 11 z. č. 143/01 Sb., o ochr. hos. sout.

62

DOVOLENÉ OMEZENÍ PRÁVA

- **Opakované a systematické vytěžování** nebo **zužitkování nepodstatných částí** DTB
- **Jiné jednání**,
a to:
 1. **běžné**
 2. **přiměřené**
 3. **bez újmy** oprávněným, osobním nebo majetkovým, resp. obchodním aj. hospodářským, **zájmem** pořizovatele

63

DRUHY DATABÁZOVÝCH LICENCÍ

- **Smluvní** úplatné, nebo bezúplatné
- **Zákonné** bezúplatné
 - × **ne nucené** licence
srv. právo patentové

64

BEZÚPLATNÉ ZÁKONNÉ LICENCE

- **Zákonem** dovolená omezení práva
- **Předmětem** pořizovatelem již **zpřístupněná** DTB
- **Dovoleno** oprávněnému uživateli
- **Účelové druhy**
 1. **pro osobní potřebu** oprávněného uživatele
 2. **vědecká nebo** (názorně) **vyučovací** s uvedením **pramene** a v rozsahu odůvodněném **účelem**
 3. **omezená úřední**:
 - i. veřejná bezpečnost
 - ii. řízení soudní nebo správní

65

4. **K vytěžování** nebo **zužitkování oprávněným** uživatelem ☺
kvalitativně (zanedbatelně významné) nebo
kvantitativně (dle rozsahu části k rozsahu celku)
nepodstatné části obsahu
zpřístupněné DTB
bez ohledu na účel užití, a to:

66

- a. **běžně a přiměřeně**
 - ✗ systematicky či opakovaně
- b. **bez újmy** oprávněným zájmům pořizovatele
- c. **bez újmy autorovi** nebo **vlastníku práv souvisejících** k obsaženým autorských dílům aj.

67

- ✓ zákonné licence dovolené autorským zákonem o právu autorském

68

- **Třístupňový test** (*three-step-test*) § 94 a 29/1 a. z.
- 1. **zvláštní zákonný případ omezení** majetkového práva databázového i autorského, nejde-li o užití
- 2. **narušující běžný způsob užití** práv databázových nebo autorských
- 3. **nepřiměřeně se dotýkající oprávněných** osobních (morálních) nebo majetkových zájmů pořizovatele nebo autora

69

DATABÁZOVÉ OBCHODY

- Licenční
- Převodní
- Zástavní
- Leasingové aj.

70

OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ

- **Souběh práva databázového s právem obchodního tajemství**
- DTB nebo její jednotlivé prvky **obsahem** obchodního tajemství

71

NEKALOSOUTĚŽNÍ OCHRANA

- Zásah do práva databázového v soutěžní situaci
v **jednočinném souběhu** (*uno acto*) se soukromoprávním **deliktem nekalé soutěže**
- **Neoprávněná soutěžní výhoda**
zneužití cizí investice
 - ☛ neoprávněně nižší náklady

72

LITERATURA

Connelly Kohutová, Databáze ve věku informační společnosti a jejich právní ochrana. Praha 2013.
Kříž/Holcová/Kordač/Křesťanová, Autorský zákon a předpisy související. Komentář. Praha 2005.²
Leščinský, Právní ochrana databází. Praha 2003.
Rees, Chalton (ed.), Database Law. Bristol 1998.
Telec/Tůma, Autorský zákon. Komentář. Praha 2007.

73

Tůma, K pojmovým znakům a trvání zvláštního práva pořizovatele databáze ve světle judikatury Evropského soudního dvora. Práv. rozhl., 2006/1.

74

JUDIKATURA

Rozsudky SD ES v Lucemburku
ve věcech předběžných otázek
finského, britského, švédského a řeckého soudu

sp. zn.: C-46/02, C-203/02, C-338/02, C-444/02
z 9. 11. 2004

Soud. judik., 2005/8, s. 302 an.

75

76